

2022.124

Archeologienota Gullegem Drieslaan 39

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

22-8-2022

Titel: Archeologienota Gullegem Drieslaan 39

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Paulien Fonteyn

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 - www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2022H134

Intern projectnummer: 2022.124

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Gullegem (Wevelgem), Drieslaan 39

Lambertcoördinaten plangebied: X: 66573,43, Y: 171586,42; X: 67042,56 en Y: 171816,25

Kadastergegevens: Wevelgem, afdeling 3 Gullegem, sectie A, perceel 416C, 422R, 422S (zie figuur 3)

Oppervlakte plangebied: 29 150m²

Topografische kaart: zie figuur 2 en 3

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Paulien Fonteyn (assistent-archeoloog)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 22/08/2022

© Acke & Bracke bv, Dorpvaart 76, 9180 Moerbeke. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	4
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	4
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	5
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	5
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	5
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	5
2. BUREAUONDERZOEK	6
2.1. HUIDIGE TOESTAND EN GEPLANDE WERKEN	6
2.2. BEKNOPT HISTORISCH KADER	12
2.3. SYNTHESE	21
3. SAMENVATTING	22
4. BIBLIOGRAFIE	24
5. BIJLAGES	25

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Gullegem Drieslaan 39 (deelgemeente van Wevelgem, provincie West-Vlaanderen), gelegen buiten woon- of recreatiegebied, waarbij de totale oppervlakte van de bodemingrepen groter is dan 5000m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

Deze archeologienota betreft een nota met beperkte samenstelling. Indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader aantoont dat:

- 1) met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
- 2) de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
- 3) verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst;

en er dus geen verdere maatregelen nodig zijn, dan mag de rapportering over het bureauonderzoek van het terrein beperkt blijven tot nota met beperkte samenstelling zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk versie 4.0, p. 108. Voor dit project is element 1 van toepassing. Het doorslaggevend aspect betreft de confrontatie van de geplande werken met de historische beschrijving van het onderzochte gebied.

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

Op basis van de info aangereikt door de initiatiefnemer en het raadplegen van enkele digitale en analoge bronnen kon de nota met beperkte samenstelling worden opgesteld door de erkende archeoloog.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

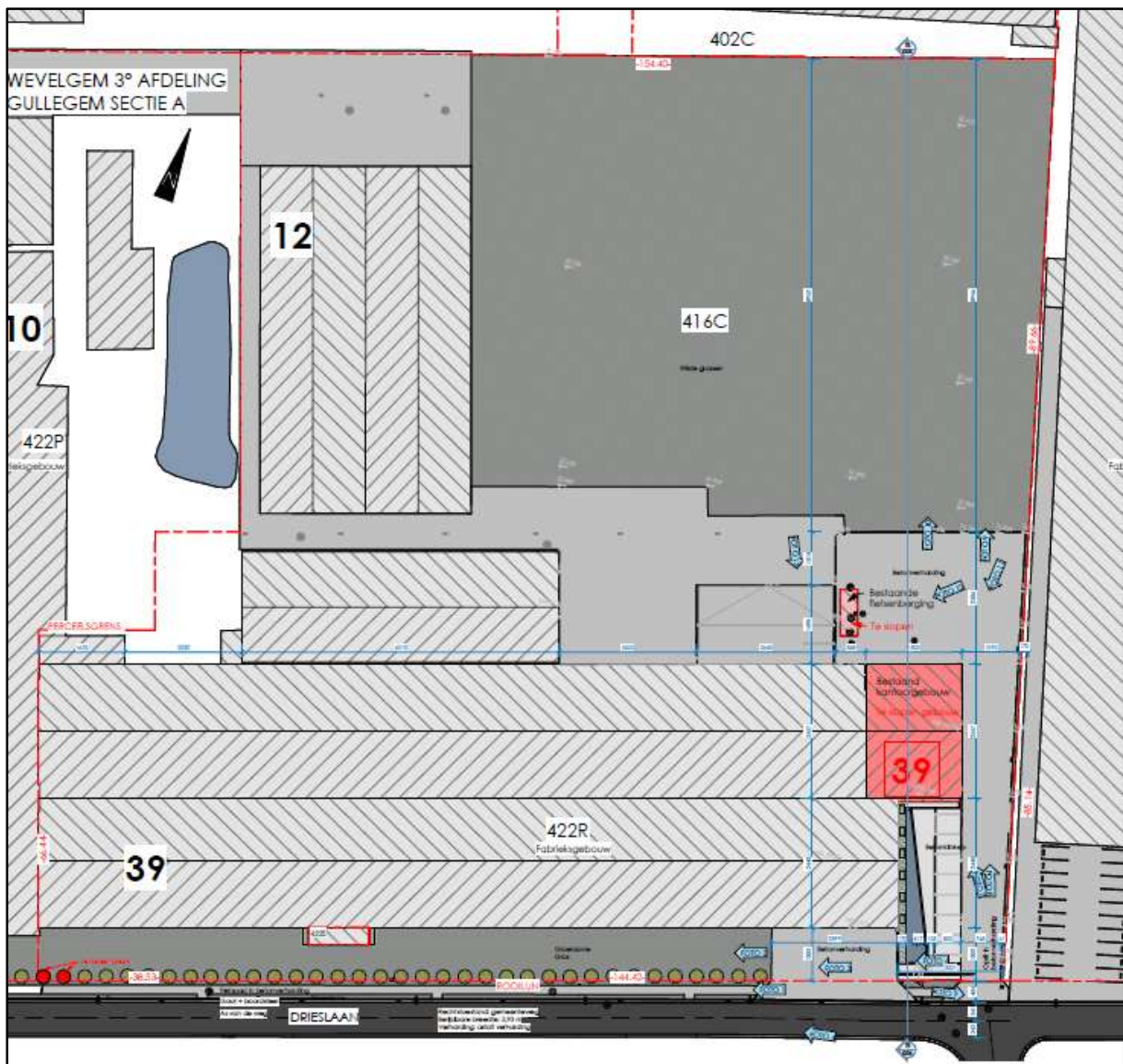
1.3.5. Selectie bronnen

Info over het project werd aangereikt door de initiatiefnemer, door de erkende archeoloog werden bijkomend enkele digitale en analoge bronnen geraadpleegd.

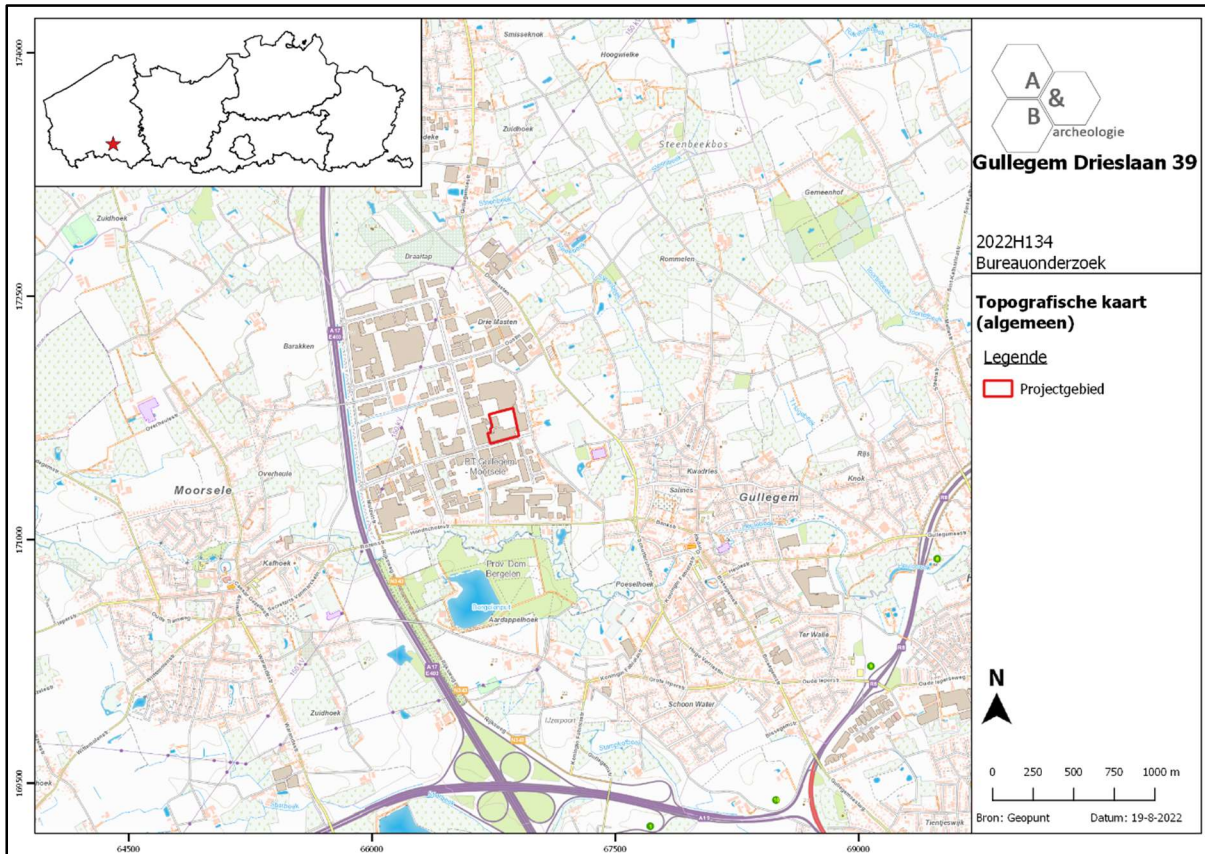
2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand en geplande werken

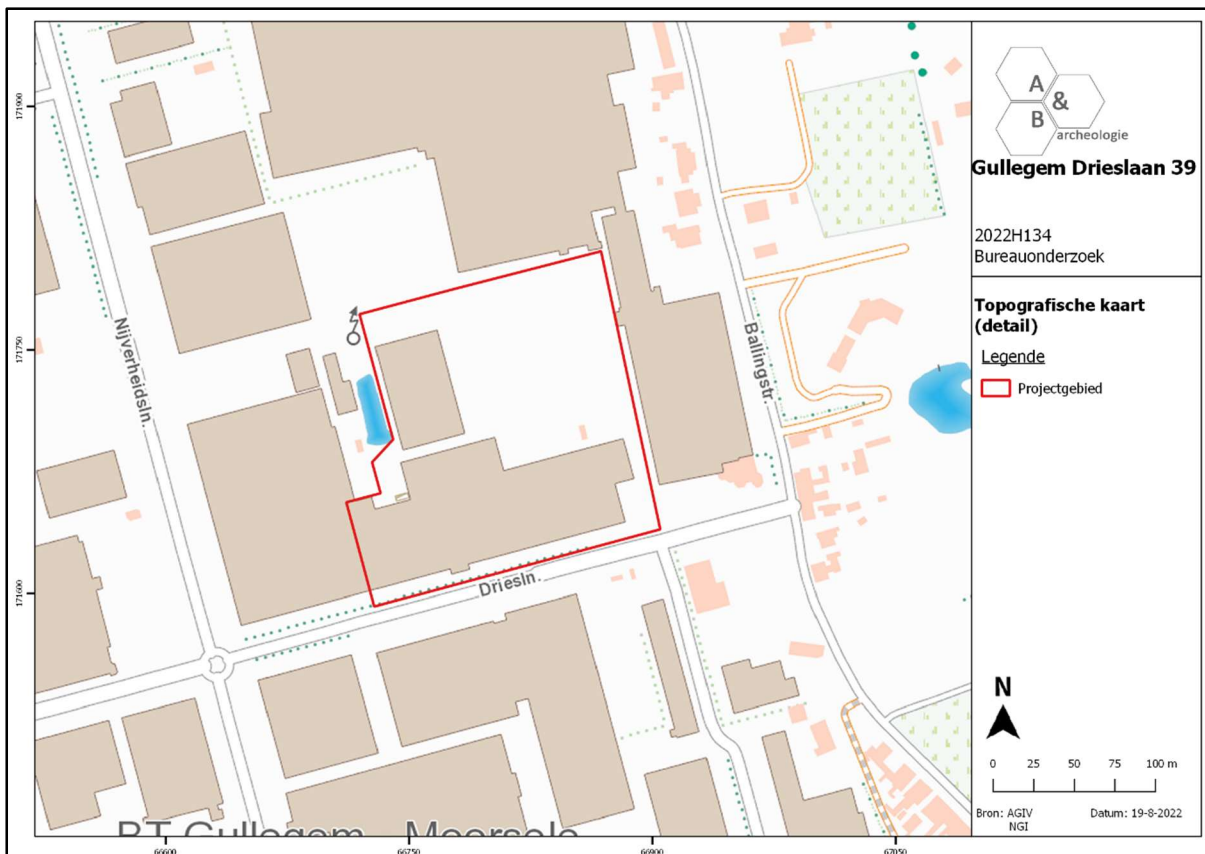
Het plangebied is 29 150m² groot en heeft een bijna vierkante vorm. Het maakt deel uit van een groot industrieterrein gelegen tussen de dorpen Gullegem in het zuidoosten, Moorsele in het zuidwesten en Sint-Eloois-Winkel in het noorden. Dit industrieterrein grens in het westen aan de E403 Kortrijk-Brugge. De Drieslaan is een straat in de industriezone. Op het terrein is een industrieel gebouw aanwezig, met errond verharding en een groenzone. Naast de verharde oprit is een langwerpige vijver aanwezig. Het noordelijke deel van het plangebied wordt ingenomen door een onbebouwde, met gras begroeide zone, met ten westen ervan nog een gebouw. Het terrein wordt aan alle zijden omgeven door andere industriële bedrijven.

Figuur 1 Plan bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).

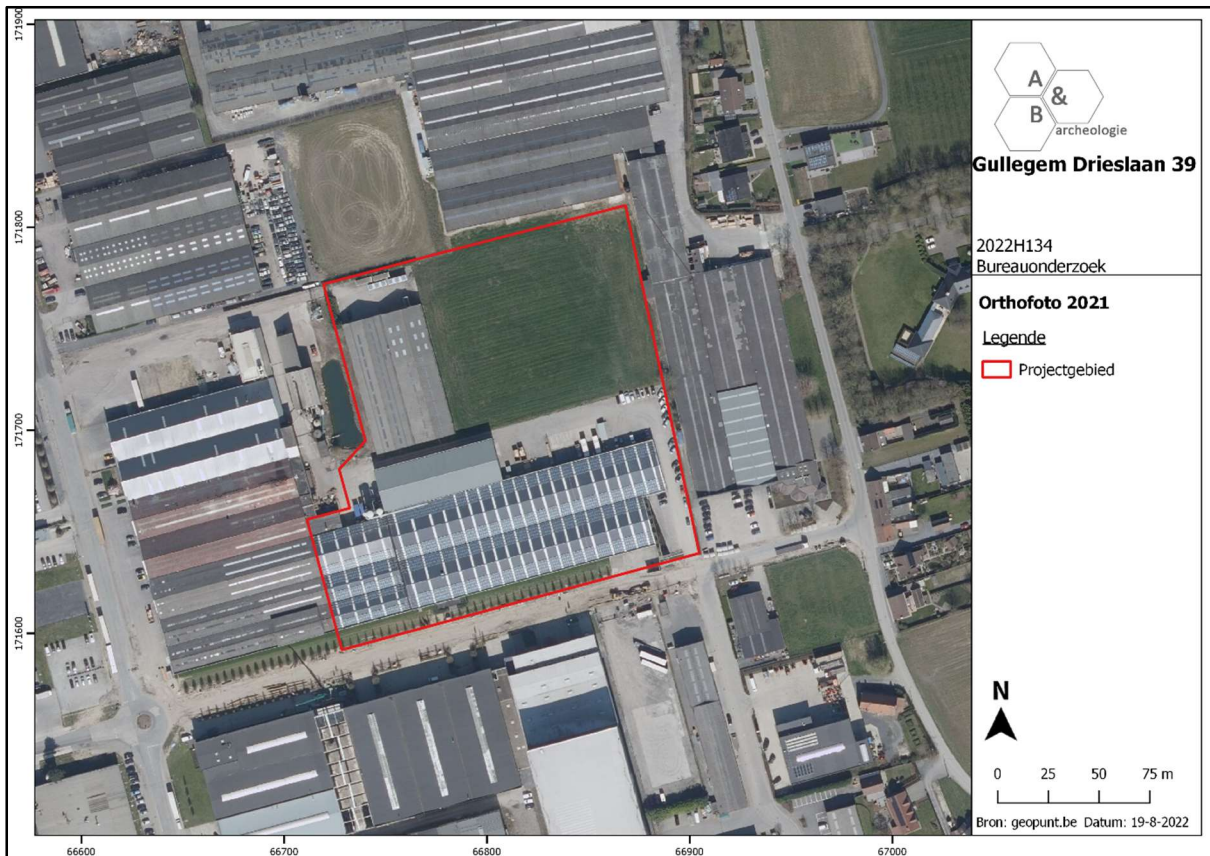
Figuur 2 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 3 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied, detail (bron: NGI).

Figuur 4 Zicht op het kadasterplan met aanduiding van het plangebied (rood) (bron: geopunt.be).

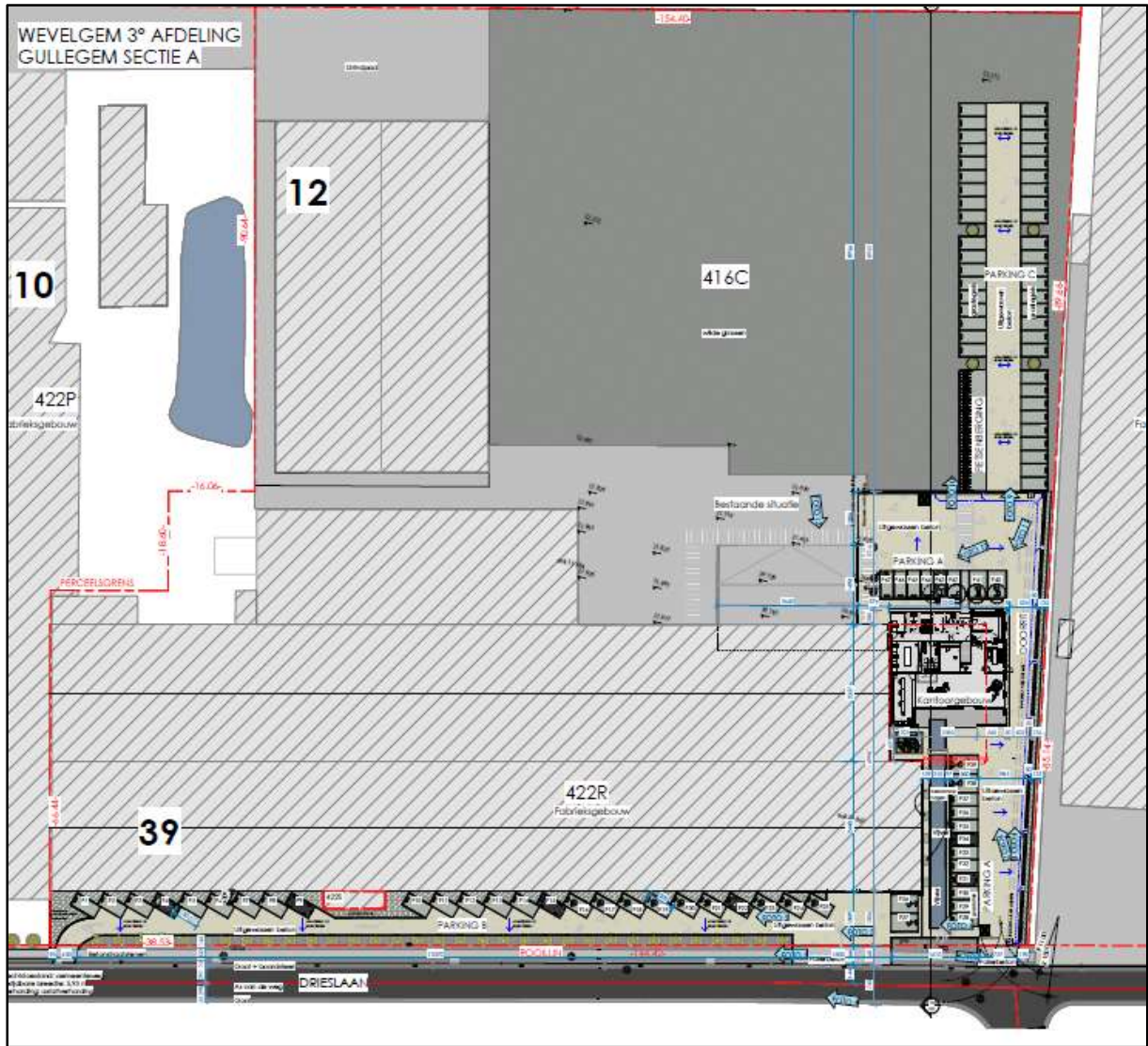

Figuur 5 Aanduiding van het plangebied (rood) op de meest recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

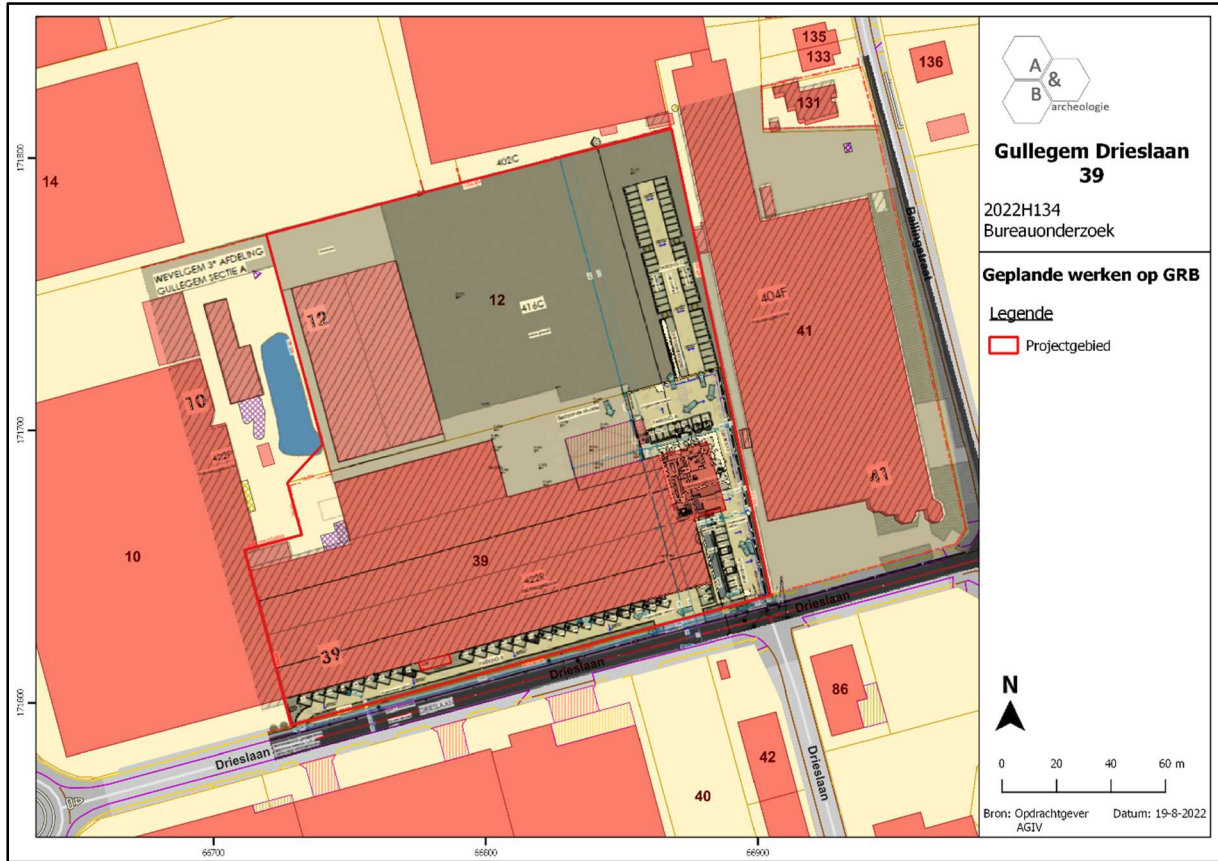

Figuur 6 Zicht vanuit het zuidoosten op het plangebied (bron: <https://www.google.com/maps>).

De geplande werken vinden niet op het volledige plangebied plaats, maar beperken zich tot een zone langs de zuidelijke en oostelijke grens. De bodemingrepen die gepaard gaan met de werken zijn in totaal iets groter dan 5000m². Een kantoorgebouwtje wordt afgebroken en ongeveer op dezelfde plaats herbouwd. De bestaande groenzone in het zuiden wordt deels verwijderd en ingericht als een verharde rijstrook met ernaast parkeerplaatsen. De bestaande vijver wordt iets vergroot en de verharding langs de oostelijke grens wordt vernieuwd en heringericht als parking. Een langwerpige zone van 17 bij 75m (1225m²) in het oostelijke deel van het grasland wordt omgevormd tot een parking en fietsenberging, bestaande uit een betonnen rijstrook met aan weerszijden ervan grastegels. Algemeen moet uitgegaan worden met een bodemingreep van ca. 30 à 40cm diep, mogelijk zal de uitgraving van de vijver iets dieper gaan. Het grootste deel van de bodemingrepen vindt plaats op reeds verhard terrein.

Figuur 7 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

Figuur 8 Ontwerpplan geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be en initiatiefnemer).

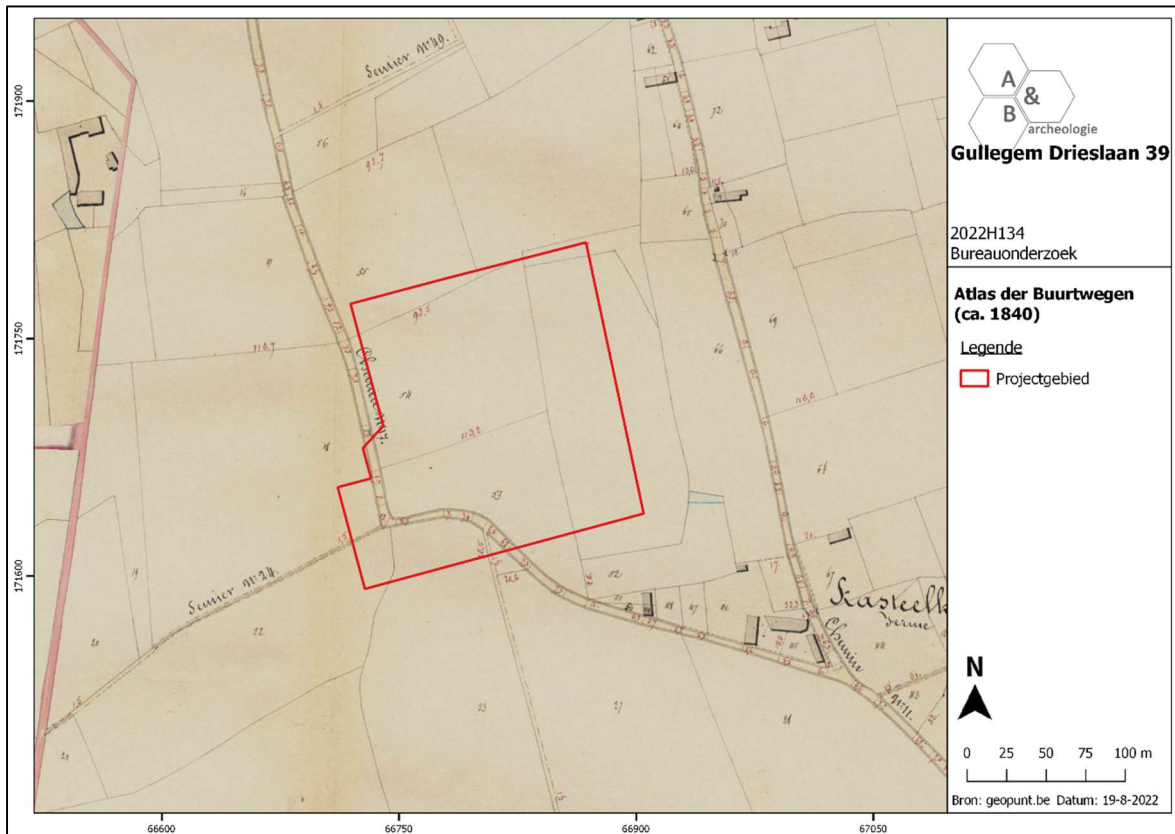
2.2. Beknopt historisch kader

Het plangebied was lange tijd gelegen in een agrarische omgeving. Doorheen de zuidwestelijke hoek van het terrein liepen enkele lokale wegen, de rest van het terrein was minstens sinds ca. 1777 (Ferrariskaart) onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond. Deze situatie is ook te zien op historische kaarten van de 19de en 20ste eeuw, en zelfs nog op de luchtfoto van 1971. Kort nadien verandert de situatie helemaal met de aanleg van het bedrijventerrein. Het oude wegennet en de landbouwgronden wordt volledig weggevaagd, ook de oude topografie wordt gewijzigd: waar op de oude topografische kaarten steeds een hoogteverschil wordt aangeduid tussen de oostelijke en westelijke helft van het plangebied, is dit bij het huidige maaiveld gewijzigd naar een hoogteverschil tussen het noordelijke en zuidelijke deel. Op de luchtfoto van 1979-1990 is het zuidelijke bedrijfsgebouw al te zien. Op de foto van 2000-2003 is ook het noordwestelijke gebouw aanwezig en zijn er grote grondwerken aan de gang op het huidige met gras begroeide perceel. Ook de verharding werd op dat moment aangelegd. Het is overduidelijk dat de omvorming van de landbouwgronden naar industrieterrein gepaard ging met grootschalige grondwerken en bodemverstoringen, ook in de jaren nadien vinden nog bijkomende bodemingrepen plaats. De kans is zo goed als onbestaande dat er ter hoogte van het plangebied nog onverstoorde archeologische sites aanwezig zijn, deze zullen door de diverse bodemingrepen vernield zijn. Deze grootschalige verstoring op het bedrijventerrein werd in 2019 vastgesteld bij een proefsleuvenonderzoek op CAI Locatie 225199, een terrein iets ten westen van het plangebied gelegen.¹

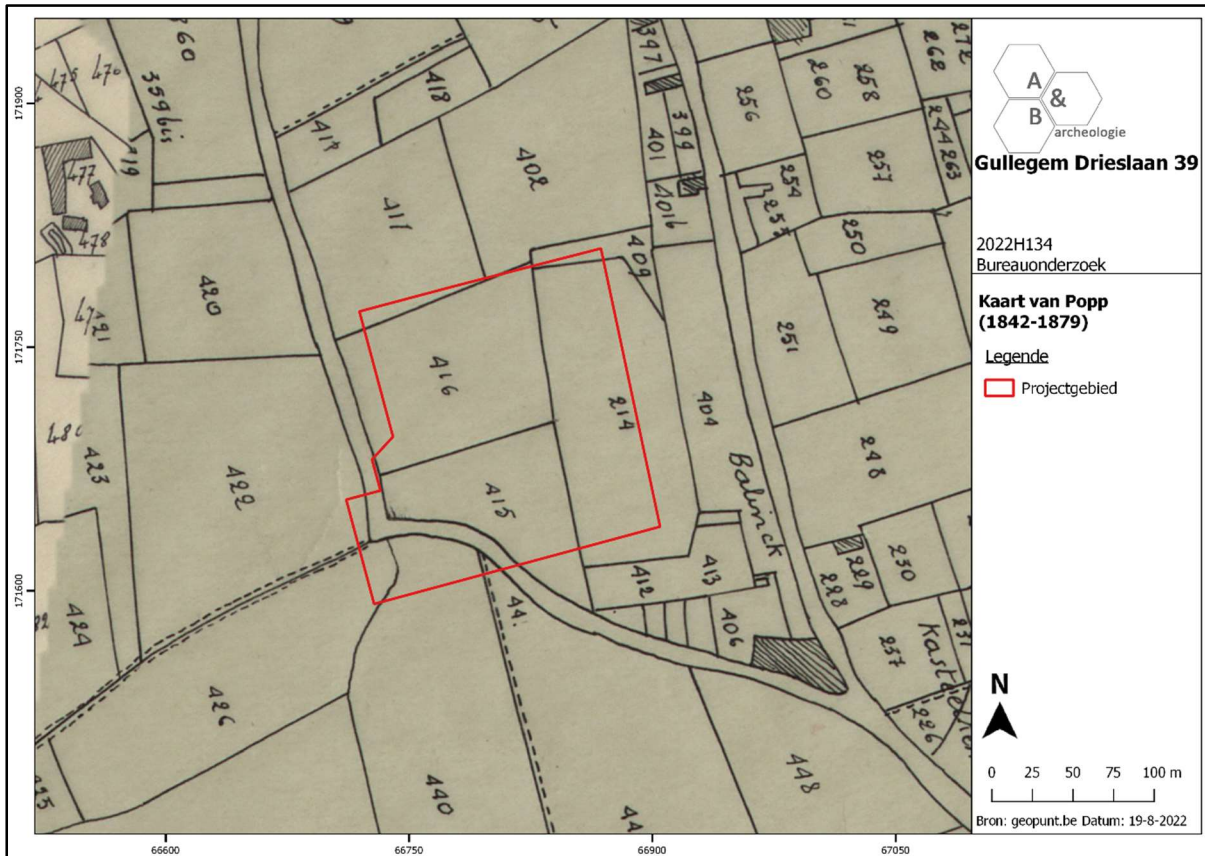
¹ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/13020>

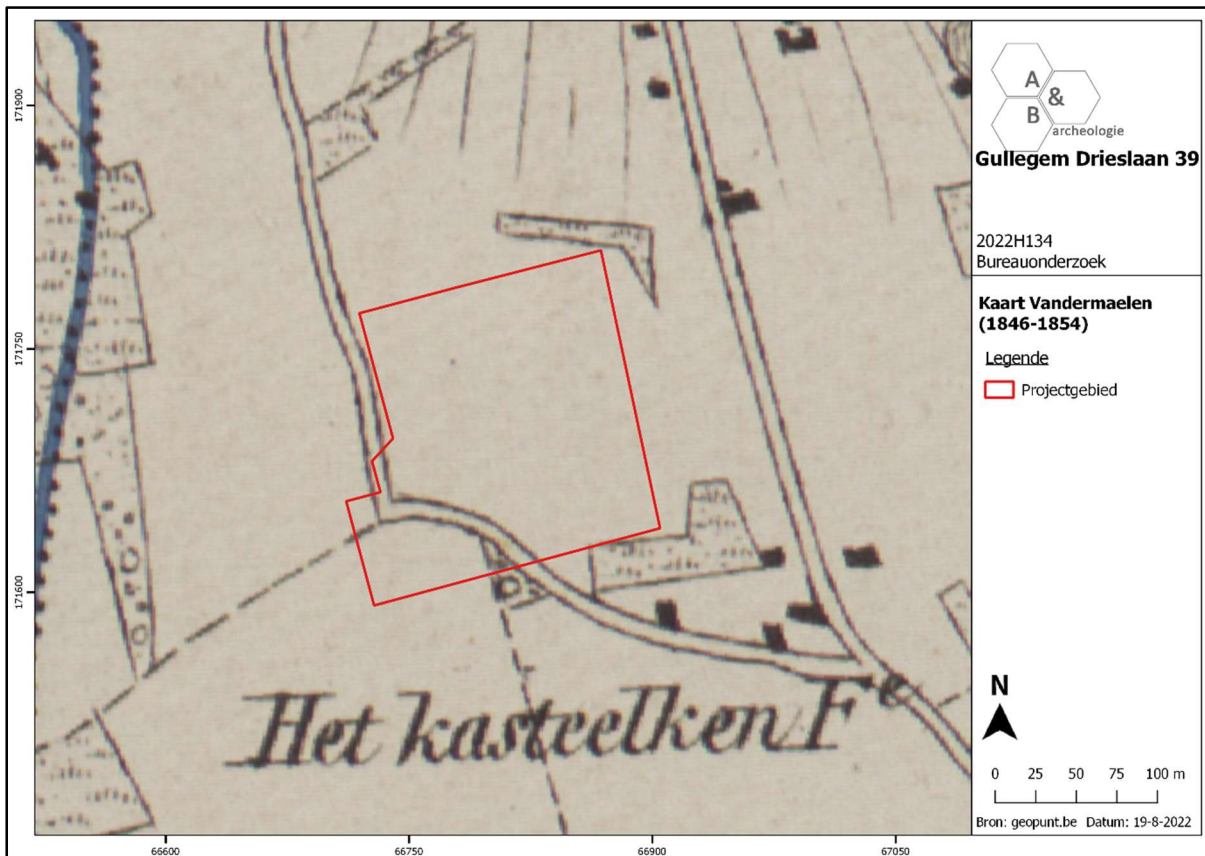
Figuur 9 Uitsnede uit de Ferriskaart met aanduiding van het plangebied, de projectie moet iets naar het westen opschuiven (geopunt.be).

Figuur 10 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

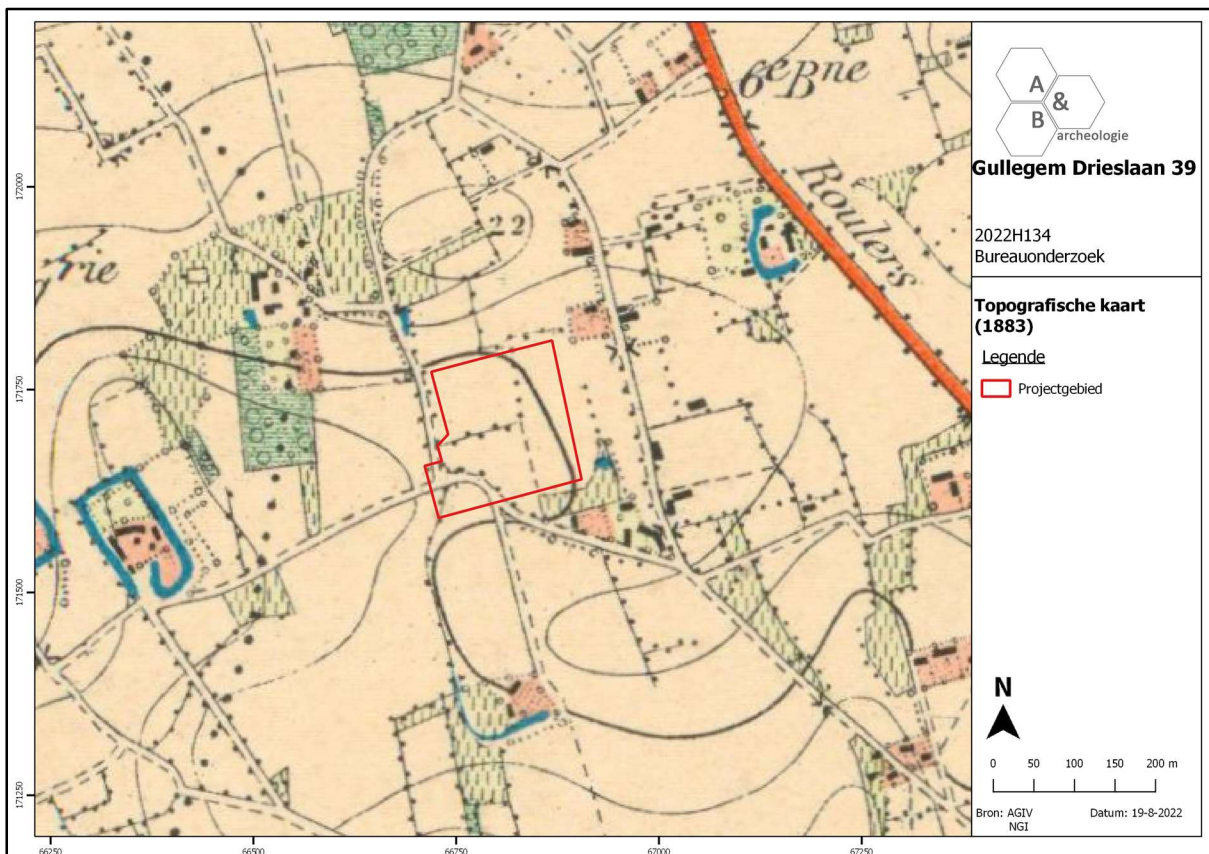
Figuur 11 Uitsnede uit de Poppkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

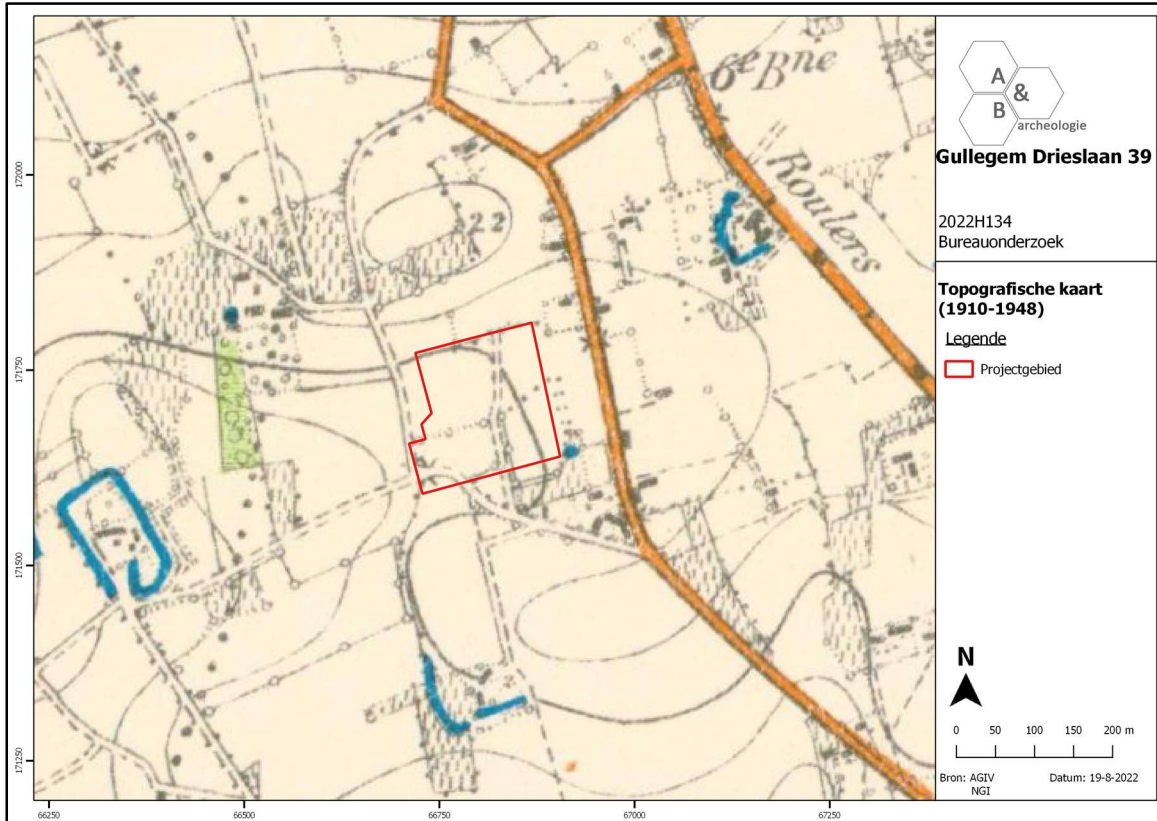
Figuur 12 Uitsnede uit de Vandermaelenkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

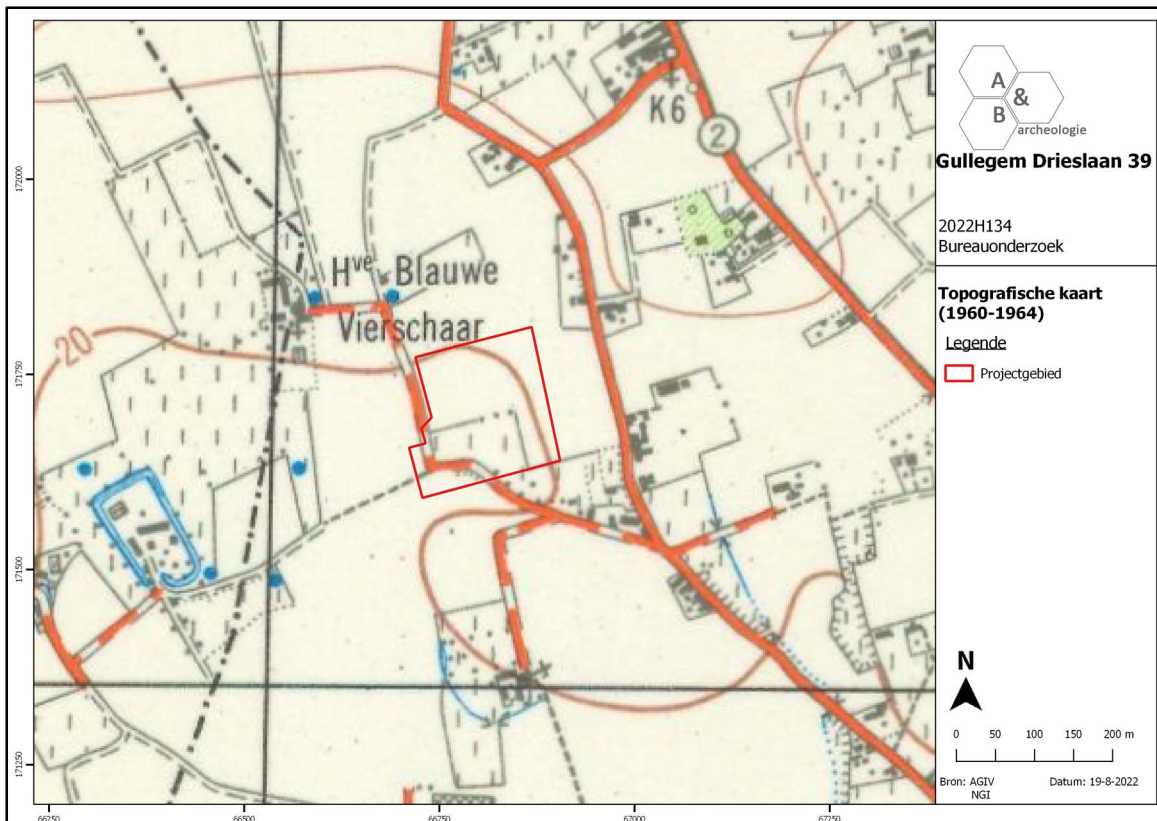
Figuur 13 Uitsnede uit de topografische kaart van 1862 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

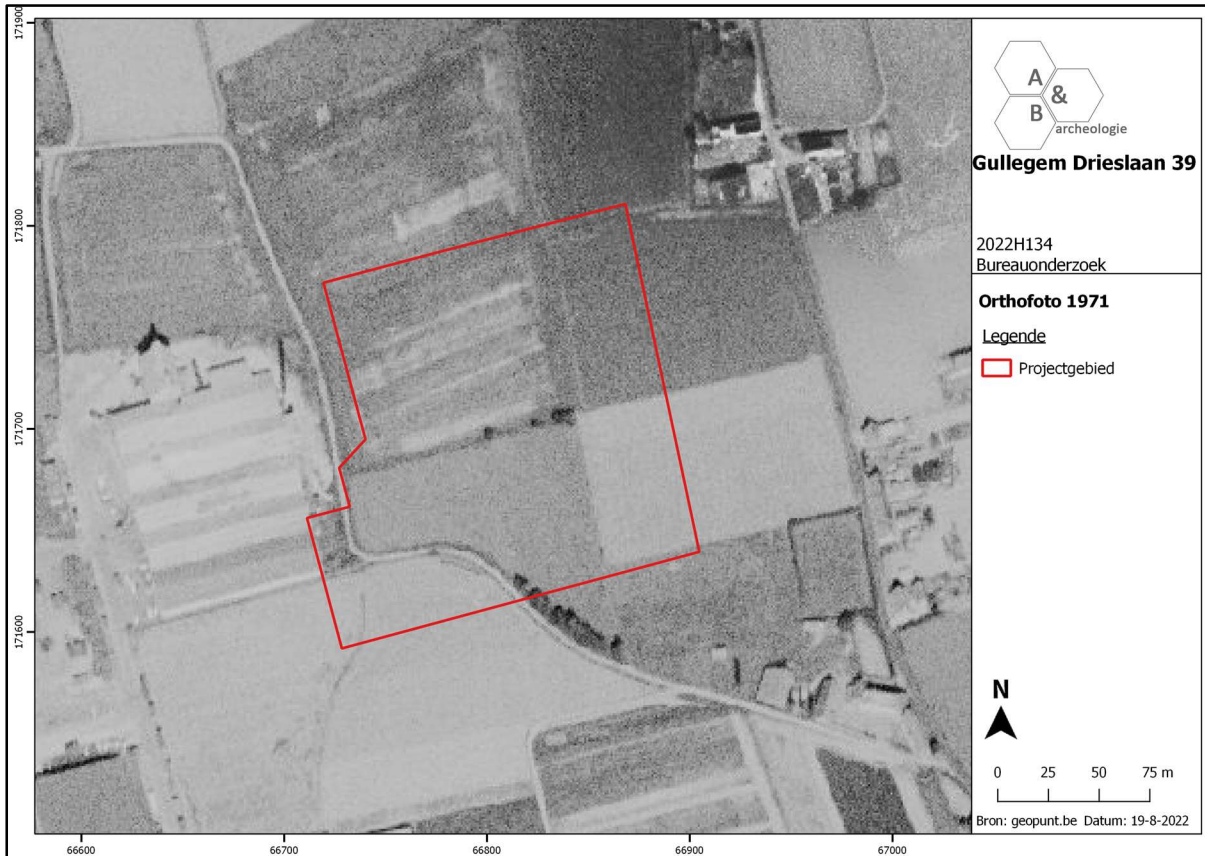
Figuur 14 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

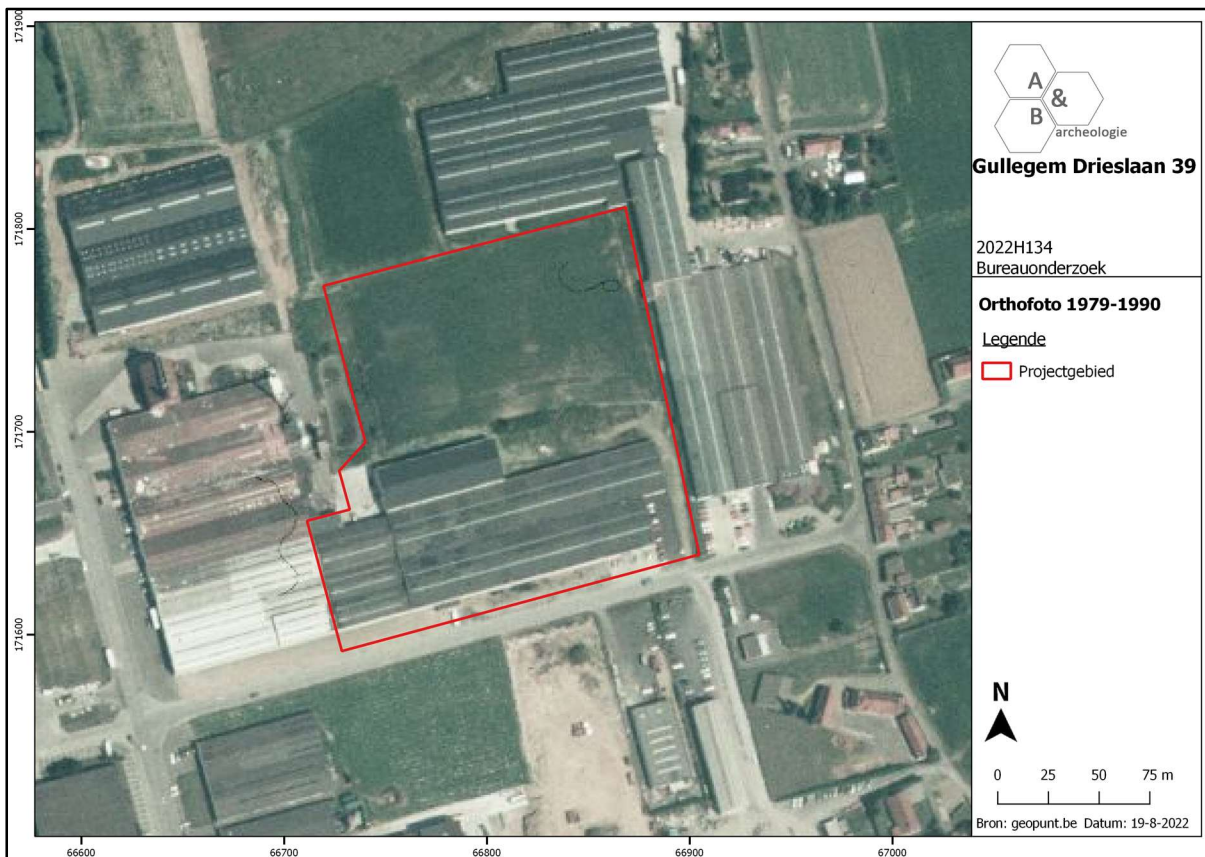
Figuur 15 Uitsnede uit de topografische kaart van 1910-1948 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

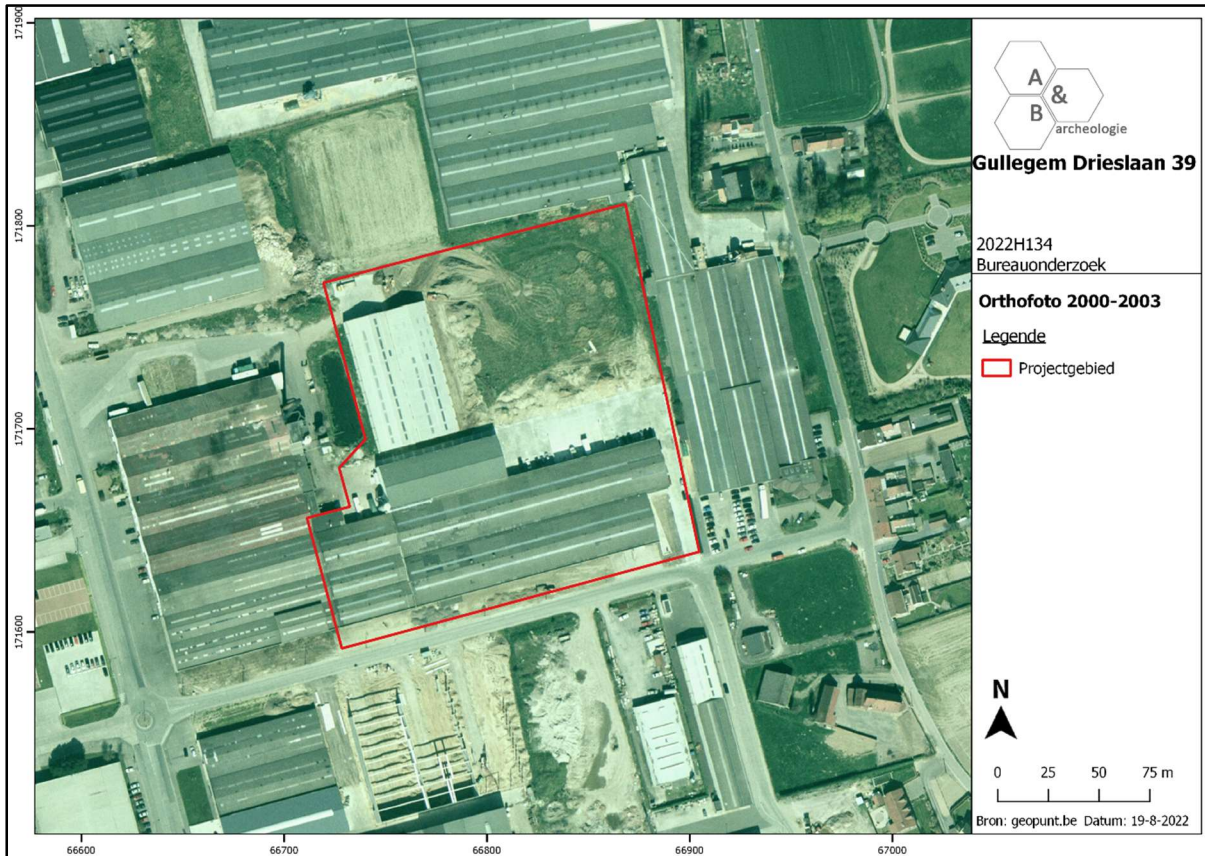
Figuur 16 Uitsnede uit de topografische kaart van 1960-1964 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 17 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

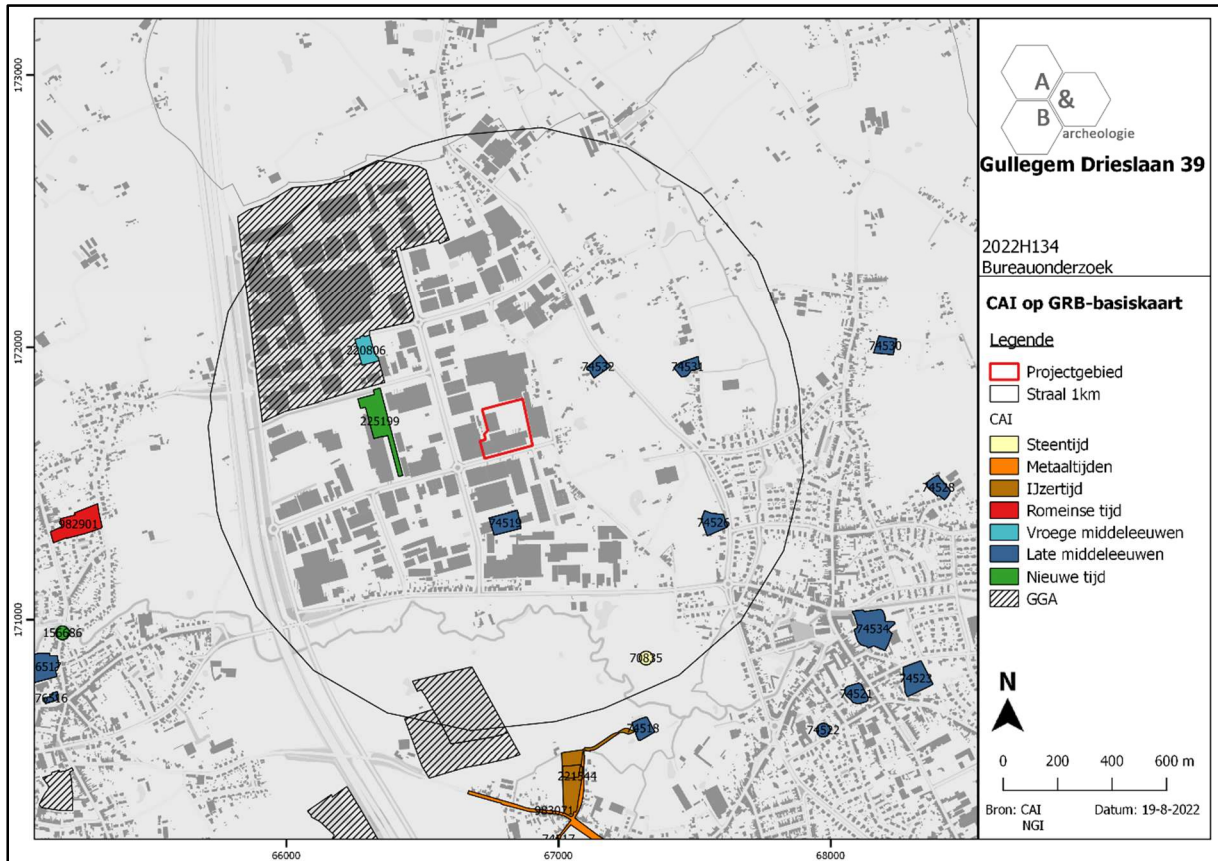
Figuur 18 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

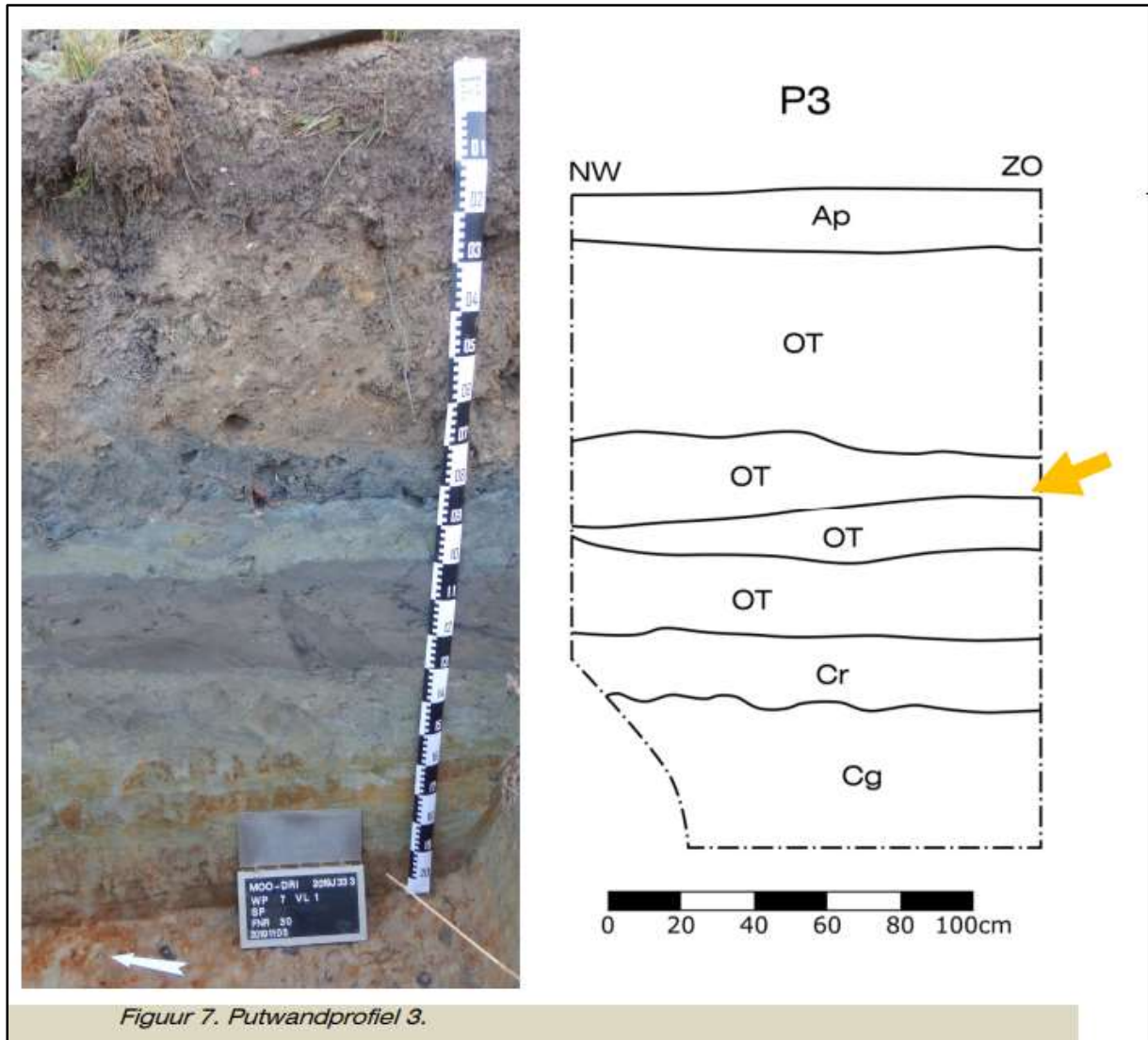
Figuur 19 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

Figuur 20 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

Figuur 21 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be en CAI).

Figuur 7. Putwandprofiel 3.

Figuur 22 Sterk verstoord bodemprofiel aangetroffen bij het proefsleuvenonderzoek op CAI Locatie 225199 (bron: <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/13020>).

2.3. Synthese

De geplande werken beperken zich tot een strook langsheen de zuidelijke en oostelijke grens van het terrein en zijn beperkt in de diepte. Het plangebied was lange tijd gelegen in agrarisch gebied, maar was bij de aanleg en ontwikkeling van het industrieterrein sinds het laatste kwart van de 20ste eeuw onderhevig aan diverse grootschalige bodemingrepen. De kans dat er nog onverstoorde archeologische sites aanwezig zijn op het terrein, is zo goed als onbestaande. Verder vooronderzoek op deze locatie wordt bijgevolg niet geadviseerd.

3. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Gullegem Drieslaan 39 (deelgemeente van Wevelgem, provincie West-Vlaanderen), gelegen buiten woon- of recreatiegebied, waarbij de totale oppervlakte van de bodemingrepen groter is dan 5000m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied is 29 150m² groot en heeft een bijna vierkante vorm. Het maakt deel uit van een groot industrieterrein gelegen tussen de dorpen Gullegem in het zuidoosten, Moorsele in het zuidwesten en Sint-Eloois-Winkel in het noorden. Dit industrieterrein grens in het westen aan de E403 Kortrijk-Brugge. De Drieslaan is een straat in de industriezone. Op het terrein is een industrieel gebouw aanwezig, met errond verharding en een groenzone. Naast de verharde oprit is een langwerpige vijver aanwezig. Het noordelijke deel van het plangebied wordt ingenomen door een onbebouwde, met gras begroeide zone, met ten westen ervan nog een gebouw. Het terrein wordt aan alle zijden omgeven door andere industriële bedrijven.

De geplande werken vinden niet op het volledige plangebied plaats, maar beperken zich tot een zone langs de zuidelijke en oostelijke grens. De bodemingrepen die gepaard gaan met de werken zijn in totaal iets groter dan 5000m². Een kantoorgebouwtje wordt afgebroken en ongeveer op dezelfde plaats herbouwd. De bestaande groenzone in het zuiden wordt deels verwijderd en ingericht als een verharde rijstrook met ernaast parkeerplaatsen. De bestaande vijver wordt iets vergroot en de verharding langs de oostelijke grens wordt vernieuwd en heringericht als parking. Een langwerpige zone van 17 bij 75m (1225m²) in het oostelijke deel van het grasland wordt omgevormd tot een parking en fietsenberging, bestaande uit een betonnen rijstrook met aan weerszijden ervan grastegels. Algemeen moet uitgegaan worden met een bodemingreep van ca. 30 à 40cm diep, mogelijk zal de uitgraving van de vijver iets dieper gaan. Het grootste deel van de bodemingrepen vindt plaats op reeds verhard terrein.

Het plangebied was lange tijd gelegen in een agrarische omgeving. Doorheen de zuidwestelijke hoek van het terrein liepen enkele lokale wegen, de rest van het terrein was minstens sinds ca. 1777 (Ferriskaart) onbebouwd en vermoedelijk in gebruik als landbouwgrond. Deze situatie is ook te zien op historische kaarten van de 19de en 20ste eeuw, en zelfs nog op de luchtfoto van 1971. Kort nadien verandert de situatie helemaal met de aanleg van het bedrijventerrein. Het oude wegennet en de landbouwgronden wordt volledig weggevaagd, ook de oude topografie wordt gewijzigd: waar op de oude topografische kaarten steeds een hoogteverschil wordt aangeduid tussen de oostelijke en westelijke helft van het plangebied, is dit bij het huidige maaiveld gewijzigd naar een hoogteverschil tussen het noordelijke en zuidelijke deel. Op de luchtfoto van 1979-1990 is het zuidelijke bedrijfsgebouw al te zien. Op de foto van 2000-2003 is ook het noordwestelijke gebouw aanwezig en zijn er grote grondwerken aan de gang op het huidige met gras begroeide perceel. Ook de verharding werd op dat moment aangelegd. Het is overduidelijk dat de omvorming van de landbouwgronden naar industrieterrein gepaard ging met grootschalige grondwerken en bodemverstoringen, ook in de jaren nadien vinden nog bijkomende bodemingrepen plaats. De kans is zo goed als onbestaande dat er ter hoogte van het plangebied nog onverstoorde archeologische sites aanwezig zijn, deze zullen

door de diverse bodemingrepen vernield zijn. Deze grootschalige verstoring op het bedrijventerrein werd in 2019 vastgesteld bij een proefsleuvenonderzoek op CAI Locatie 225199, een terrein iets ten westen van het plangebied gelegen

De geplande werken beperken zich tot een strook langsheen de zuidelijke en oostelijke grens van het terrein en zijn beperkt in de diepte. Het plangebied was lange tijd gelegen in agrarisch gebied, maar was bij de aanleg en ontwikkeling van het industrieterrein sinds het laatste kwart van de 20ste eeuw onderhevig aan diverse grootschalige bodemingrepen. De kans dat er nog onverstoorde archeologische sites aanwezig zijn op het terrein, is zo goed als onbestaande. Verder vooronderzoek op deze locatie wordt bijgevolg niet geadviseerd.

4. Bibliografie

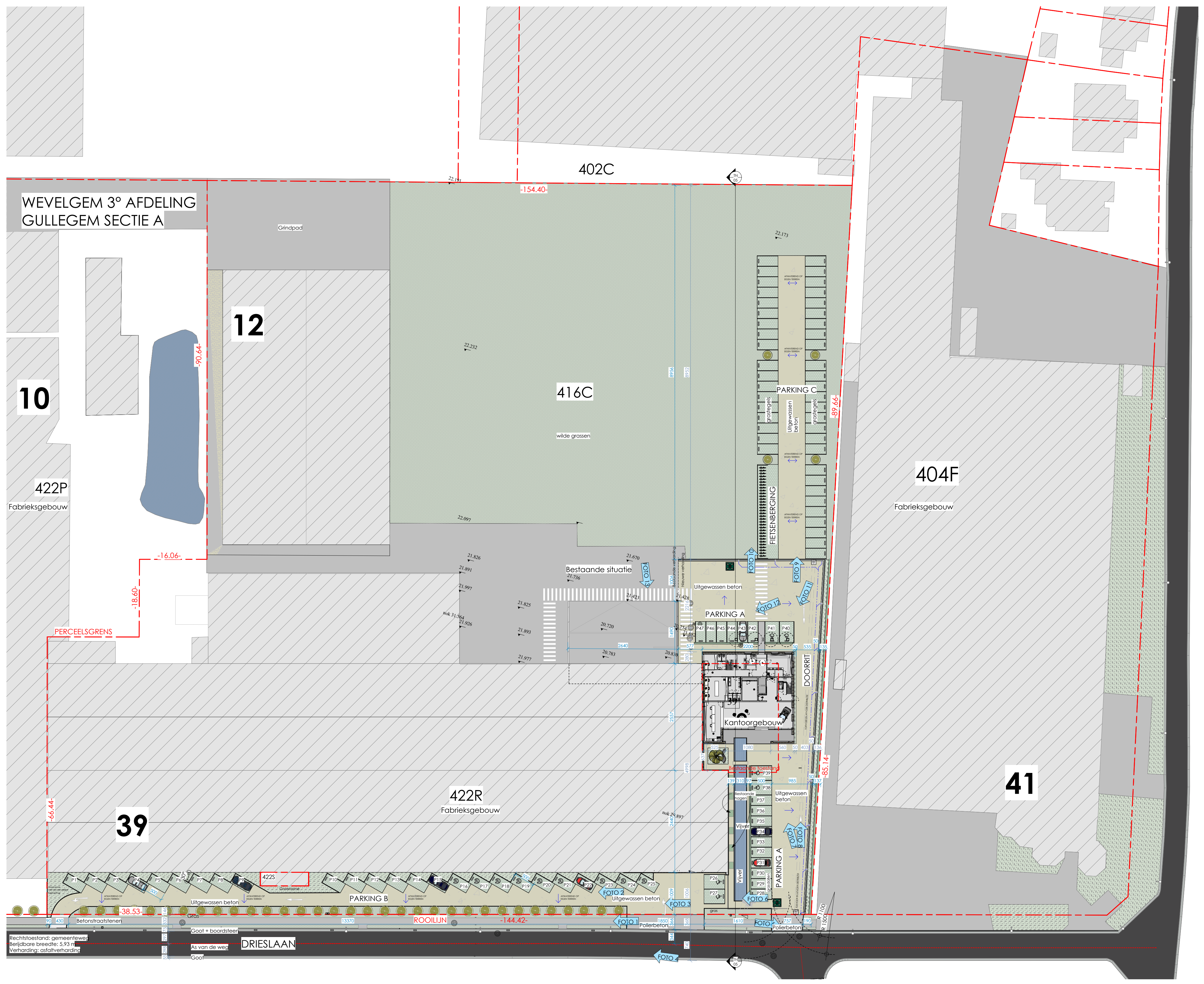
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://www.google.com/maps/>
- <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/13020>

5. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Plan bestaande toestand (bron: initiatiefnemer).....	6
Figuur 2 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	7
Figuur 3 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied, detail (bron: NGI).	7
Figuur 4 Zicht op het kadasterplan met aanduiding van het plangebied (rood) (bron: geopunt.be)....	8
Figuur 5 Aanduiding van het plangebied (rood) op de meest recente luchtfoto (bron: geopunt.be)....	8
Figuur 6 Zicht vanuit het zuidoosten op het plangebied (bron: https://www.google.com/maps).	9
Figuur 7 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).....	10
Figuur 8 Ontwerpplan geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be en initiatiefnemer)....	11
Figuur 9 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied, de projectie moet iets naar het westen opschuiven (geopunt.be).	13
Figuur 10 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	13
Figuur 11 Uitsnede uit de Poppkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).....	14
Figuur 12 Uitsnede uit de Vandermaelenkaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).	14
Figuur 13 Uitsnede uit de topografische kaart van 1862 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	15
Figuur 14 Uitsnede uit de topografische kaart van 1883 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	15
Figuur 15 Uitsnede uit de topografische kaart van 1910-1948 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	16
Figuur 16 Uitsnede uit de topografische kaart van 1960-1964 met aanduiding van het plangebied (bron: cartesius.be en NGI).	16
Figuur 17 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 18 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).	17
Figuur 19 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).	18
Figuur 20 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).	18
Figuur 21 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) ter hoogte van het plangebied (bron: geopunt.be en CAI).	19
Figuur 22 Sterk verstoord bodemprofiel aangetroffen bij het proefsleuvenonderzoek op CAI Locatie 225199 (bron: https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/13020).	20

Bijlage: Plan bestaande toestand, ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

WEVELGEM 3° AFDELING
GULLEGEM SECTIE A

39

12

402C

416C

404F

41

422R
Fabrieksgebouw

10

422P
Fabrieksgebouw

Rechtsstaat: gemeentewet
Rechtspraak: bestuursrecht
Verharding: asfaltverharding

Goot + bordsteer
As van de weg
Goot

DRIESLAAN